

POSTANOWIENIE

18 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

na posiedzeniu niejawnym 18 czerwca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku T. L.

z udziałem W. L.

o stwierdzenie nabycia spadku,

na skutek skargi kasacyjnej T. L.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Kielcach

z 5 września 2022 r., II Ca 340/22,

1. **odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
2. **stwierdza że każdy z uczestników ponosi koszty postępowania kasacyjnego, związane ze swoim udziałem w sprawie;**
3. **przyznaje adwokatowi M.S., prowadzącej Kancelarię Adwokacką w K., od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Kielcach, kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych), powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu T. L. w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 5 września 2022 r., Sąd Okręgowy w Kielcach, w sprawie z wniosku T.L. z udziałem W.L.,

o stwierdzenie nabycia spadku, na skutek apelacji W. L. od postanowienia Sądu Rejonowego w Pińczowie z 14 grudnia 2021 r., zmienił zaskarżone postanowienie w punkcie 1 (pierwszym) w części dotyczącej nabycia wchodzącego w skład spadku po F. L. gospodarstwa rolnego i stwierdził, że wchodzące w skład spadku gospodarstwo rolne nabyli T. L., syn F. i F.1, oraz W. L., syn F. i F.1, w ½ (jednej drugiej) części każdy z nich (pkt 1) i orzekł o kosztach postępowania (pkt 2).

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiódł T. L., zaskarżając to postanowienie w całości.

3. Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

4. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

5. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia

skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

6. Skarga kasacyjna nie zawiera argumentów dostatecznych dla uznania, że skarżący skutecznie wykazał, iż w sprawie zachodzi powołana przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

7. Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance oczywistej jej zasadności oznacza, zgodnie z poglądem utrwalonym w judykaturze, że skarżący musi przedstawić dokładny wywód, na czym – jego zdaniem – polega oczywista zasadność skargi w danej sprawie z przytoczeniem przepisów, których naruszenie ją spowodowało oraz argumentację wskazującą na to, dlaczego opisane naruszenie doprowadziło do wydania oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej, w trybie z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia (zob. postanowienie SN z 8 października 2015 r., IV CSK 189/15 i przywołane tam orzecznictwo). Skarżący, przedstawiając – jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” – powinien zatem wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (zob. postanowienia SN: z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49; z 15 kwietnia 2021 r., IV CSK 617/20).

8. W przedmiotowej sprawie nie została, według prezentowanego powyżej sposobu, wykazana przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania ograniczone zostało do stwierdzenia, że Sąd II instancji dopuścił się rażącego naruszenia art. 165 § 2 k.p.c. w zw. z art. 373 § 1 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c. poprzez niedokonanie odrzucenia apelacji. Uchybienia Sądu Okręgowego skarżący upatruje w merytorycznym rozpoznaniu apelacji pomimo tego, że została nadana w ostatnim dniu terminu zwykłą przesyłką pocztową, nie zaś przesyłką poleconą, o której mowa w art. 165 § 2 k.p.c., a zatem wpłynęła do Sądu już po upływie terminu. W związku z powyższym należy zauważyć, że powołany art. 165 § 2 k.p.c. był kilkakrotnie nowelizowany w związku z wątpliwościami dotyczącymi jego zgodności z prawem Unii Europejskiej (m.in. wyrok TSUE z 27 marca 2019 r. w sprawie Mariusz Pawlak przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, C-545/17). Wymaganie, aby pismo procesowe było nadane przesyłką poleconą, w celu uznania za równoznaczne z wniesieniem go do sądu, wprowadzono 24 września 2021 r. Wymaganie to zostało usunięte z art. 165 § 2 k.p.c. ustawą z 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 614), która weszła w życie 1 lipca 2023 r. (skarga kasacyjna została złożona w styczniu 2023 r.). Biorąc pod uwagę zmiany legislacyjne, które nastąpiły w niedługim okresie po wydaniu postanowienia przez Sąd Okręgowy oraz po wniesieniu skargi kasacyjnej, wskazać należy, iż Sąd Okręgowy wyraził poprawne poglądy interpretacyjne. Przedstawione zaś przez stronę skarżącą stanowisko stanowi polemikę z oceną dokonaną przez Sąd Okręgowy i odzwierciedla jej pogląd interpretacyjny, nie zaś rzeczywiste naruszenia prawa w postaci na tyle rażącej, że prowadzące do oczywistej zasadności skargi.

9. Według Sądu Najwyższego, nie ma przy tym innych przyczyn uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, w szczególności nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.).

10. Z powyższych względów Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. Zaś o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej T.L. z urzędu

w postępowaniu kasacyjnym Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 6 pkt 2 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, pomijając § 12 pkt 2 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu, przy uwzględnieniu wyroków Trybunału Konstytucyjnego: z 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19; z 20 grudnia 2022 r., SK 78/21; z 19 kwietnia 2023 r., SK 85/22; z 20 kwietnia 2023 r., SK 53/22. Analiza statusu adwokatów i radców prawnych oraz ich roli w postępowaniu, w którym występują jako podmioty powołane i zobowiązane do zastępstwa prawnego, prowadzi do uznania, że różnicowanie ich wynagrodzenia, tj. obniżenie pełnomocnikom z urzędu wynagrodzenia, które otrzymaliby, gdyby występowali w sprawie jako pełnomocnicy z wyboru, nie ma konstytucyjnego uzasadnienia.

[SOP

[a!]]